

TOTON YHDISTYSARKISTON PERUSTAMINEN

Kotiseutu yhdistys Rovaniemen Totto ry:n perustava kokous pidettiin Rovaniemen kauppalan kirjastossa syyskuun 7. päivänä 1951. Arkistoitavaa aineistoa syntyi sekä yhdistyksen että 1957 perustetun Rovaniemen kotiseutumuseon toiminnan tuloksena. Yhdistyksessä kannettiin kauan huolta hajallaan olevasta yhdistysarkistosta.

Yhdistyksen johtokunta päätti 21.5.2012 pidetyssä kokouksessaan perustaa perinne- ja kokoelmatoimikunnan. Toimikunnan puheenjohtajaksi kutsuttiin Lapin maakuntamuseosta maakuntamuseotutkija Päivi Rahikainen. Jäseniksi valittiin kokoelma-amanuenssi Hanna Kyläniemi sekä Toton johtokunnan jäsenet Juhani Pöykkö ja Eeva-Liisa Ylinampa. Toimikunta otti kiireellisimmäksi tehtäväkseen yhdistyksen arkistoaineiston yhdistämisen ja saattamisen turvalliseen säilytyspaikkaan. Museokokoelmaan kuuluva arkistoaineisto, kuten vanhat sukujen asiakirjat, kirjeet, kortit ja muut, ovat selkeästi museaalista aineistoa, joka muodostaa oman kokonaisuutensa eikä kuulu yhdistysarkistoon. Vuoden lopussa yhdistyksen sihteeri Eeva-Liisa Ylinampa osallistui Oulun maakunta-arkiston järjestämälle Kotiseutuarkisto-osaajan kurssille. Sieltä saatiin tärkeää tietoa arkiston perustamisen perusteista.

Alkuvuodesta 2013 toimikunta kävi läpi museon vintille kerättyjä sekalaisia papereita. Juhani Pöykkö ja toimikunnan työskentelyyn liittynyt Päivi Linnansaari kokosivat vintillä ja muuallakin säilytettynä olleen runsaan arkistoaineiston Lapin maakuntamuseon tiloihin. Kevään aikana Linnansaari seuloi ja järjesti aineiston väliaikaisesti arkistokoteloihin toimikunnan laatiman arkistokaavaluonnoksen pohjalta.

Yhdistys haki kaksi kertaa avustusta arkiston järjestämiskustannuksiin Museovirastolta siinä kuitenkaan onnistumatta. Keväällä 2015 johtokunta päätti palkata yhdistyksen omin varoin arkiston järjestäjäksi Petra Pallarin, historian opiskelijan Oulun yliopistosta. Hänellä on arkistoala suuntautumisvaihtoehtona sekä runsaasti kokemusta arkistotyöstä.

Ns. yleisen järjestelykaavan mukaan järjestetty Toton yhdistysarkisto sisältää asiakirjoja noin kaksi hyllymetriä alkaen yhdistyksen perustamisesta jatkuen 2000-luvun ensimmäiselle vuosikymmenelle. Arkistoon kuuluu johtokunnan ja vuosikokousten pöytäkirjoja, toimintakertomuksia, avustusanomuksia ja -päätöksiä, kirjeitä sekä yhdistyksen alkuvuosien tiliasiakirjoja. Erityisen kiitollinen yhdistys on asiat kattavasti kirjanneille yhdistyksen alkutaipaleen sihteereille heidän laatimistaan toimintakertomuksista. Ne sisältävät tietoja mm. lahjoitetuista esineistä, museorakennuksille tehdyistä korjauksista ja yhdistyksen järjestämistä tapahtumista.

Arkisto on säilytettävänä Lapin maakuntamuseossa ja on käytettävissä tutkimustarkoituksiin. Sitä koskevat tiedustelut sekä aineiston tilaukset osoitetaan maakunnallisista asioista vastaavalle amanuenssille.

Eeva-Liisa Ylinampa

Petra Pallari ja Päivi Linnansaari tutkivat arkistoyksiköihin taltioituja asiakirjoja Lapin maakuntamuseossa. Kuva: Eeva-Liisa Ylinampa.

Päivi Rahikainen (vas.), Päivi Linnansaari, arkiston järjestäjä Petra Pallari ja Eeva-Liisa Ylinampa arkiston valmistujaisjuhlassa 30.6.2015. Kuva: Jukka Suvilehto.